

צ"ע 1 טעם 2.

מזכירות הממשלה

סנטימטרים

ש מ ו ר

פ ר ו ט ו ק ו ל
ישיבת הועדה להתישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית

יום א', ט"ו בתמוז התשמ"ד - 15.7.84

נכחו: חבר הועדה - השר: י. נאמן - יו"ר

נציגי ההסתדרות הציונית: מ. דרובלס, א. תבין

נעדרו: חברי הועדה - השרים: מ. ארנס, פ. גרופר, ז. המר,
י. כהן-אורגד, ד. לוי,
מ. נסים, מ. צפורי

נציגי ההסתדרות הציונית: א. אביחי, ר. ויץ, א. כץ,
ע. לוינסקי, מ. ריבלין

פ. אלבק	- משרד המשפטים
ד. אנג'ל	- הסוכנות היהודית
א. אריאל	- משרד המדע והפיתוח
מ. ארן	- משרד ראש-הממשלה
א. בבאי	- מינהל מקרקעי ישראל
ז. בן-יוסף	- הסוכנות היהודית
א. בראון	- משרד הבטחון
י. דקל	- הסוכנות היהודית
פ. וולרשטיין	- מטה בנימין
נ. זילי	- ההסתדרות הציונית העולמית
ר. חקלאי	- משרד האוצר
ד. לב	- לשכת שר המדע והפיתוח
י. מרגלית	- משרד הבינוי והשיכון
א. סילברסטון	- ההסתדרות הציונית העולמית
אלי"מ ד. סתו	- משרד הבטחון
י. עופר	- הסוכנות היהודית
א. עטיה	- משרד התעשייה והמסחר
ח. צבן	- הקרן הקיימת לישראל
ש. רמתי	- משרד המדע והפיתוח
א. שבות	- משרד המדע והפיתוח
א. לישנסקי	- מזכיר הועדה

/סדר היום

בפרוטוקול זה 29 דפים.

סנטימטרים צ"ע 1 טעם 2.

סדר היום :

- הת/67. פרידה מפרופ' ר. ויץ, ראש המחלקה להתיישבות של
ההסתדרות הציונית העולמית, לרגל סיום תפקידו
ע"י 1.
- הת/68. תכנון איזורי כולל, מטה בנימין: - תכנית אב
ע"י 2.
- הת/69. הקמת יישובים חדשים:-
א. סלעים
ב. ענר
ג. נאווה
ע"י 6.
- הת/70. אבני חפץ: - שכונה עירונית מזרחית לטול-כרם
ע"י 10.
- הת/71. כפר דייגים מצפון לעזה
ע"י 17.
- הת/72. כפר דייגים - רמת-הגולן
ע"י 13.
- הת/73. בקשה להתיישבות של שומרי היערות בצפון
ע"י 20.
- הת/74. חיספין ונווה דקלים: - ייעוד היישובים
ע"י 18.
- הת/75. סיכום עבודתה של הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ע"י 20 ולהסתדרות הציונית העולמית

הת/67. פרידה מפרופי ר. ויץ, ראש המחלקה להתישבות של ההסתדרות הציונית העולמית

לוגל סיום תפקידו

השר י. נאמן:

אני מתכבד לפתוח את הישיבה ואתחיל בכך שאומר, שאני מצטער שפרופי ויץ הרגיש לא טוב, כי חשבתי להקדיש כמה דקות בתחילת הישיבה לדבר על חלקו. כולנו יודעים מהי תרומתו ואנו מצטערים, שהוא סיים תפקידו.

יחד עם זאת, אנו מברכים את מר זוויילי על כניסתו לועדה, אמנם בשלב די מאוחר של חייה, אך הודות לעובדה, שאנו מפעילים את הועדה בקצב די מהיר, אני מקוה, שמר זוויילי עוד יספיק להשתתף בישיבות של הועדה.

אני רוצה לומר עוד דבר אחד למבוא. בימים האחרונים מתנהלת תעמולה רבה נגד ההתישבות. השבוע שוב הוזכרו מספרים מסולפים, סכומי תועפות, שלא היו ולא נבראו. אילו באמת היו עומדים לרשותנו 500 מיליון דולר לשנה, שכל הזמן מדברים עליהם, אז היושבים מסביב לשולחן זה היו יכולים להרים כוסית על כך, שיושבו בארץ-ישראל מאות אלפי יהודים.

אני חושב, שהמשך השימוש במספרים המסולפים האלה, הוא הטעייה גסה של הציבור ואני מתפלא על כך, שאנשים אחראים ממשיכים לנקוב במספרים האלה. גם מספר של 3.5 מיליארד דולר ב-5 שנים - אחייך הוא עלה ל-9 מיליארד - כולם סכומים, שאילו רק מקצתם היה עומד לרשותנו, היינו יכולים לפעול בקנה מידה אחר לחלוטין.

אני גם מתוועם על כך, שישנה הצגה מסולפת של השוני בין חלקי ארץ-ישראל השונים. אנו מפתחים את הגליל, את הערבה, את הגולן, את הבקעה, את יהודה ושומרון ואת כל חלקי הארץ ואנו עושים זאת בהתאם לעדיפויות

ויכולת. אני רוצה להזכיר את העובדה, שהתישבות בבקעה עולה פי 5 לנפש מהתישבות בהר ובכל זאת, לא טמנו ידינו לא לגבי הבקעה ולא לגבי מקום אחר.

בהתקפה על ההתישבות מראים את הוילות, אך לא מזכירים את העובדה, שבשעה שההתישבות בבקעה היא כולה על חשבון המדינה, ההתישבות בחבלים המערביים של השומרון היא התישבות, שבה המתישבים נותנים לפחות מחצית מהעלות, אם לא יותר. זו הטעייה מכוונת של הציבור ואני דוחה בשאט נפש את מסע ההשמצות והשקרים הללו.

אגב, לגבי בקעת הירדן, שמנסים להציב אותה כנגד יתר ההתישבות, אני רוצה להזכיר, ש-8 ישובים קמו בבקעה בזמננו, נוסף לכך הוכפלו האמצעים בתחנת הנסיונות החקלאית בפצאל וכן ניתנה תוספת של אדמות גאון הירדן לחקלאות בבקעה. כל זה אינו מוזכר ומנסים ליצור תמונה מסולפת.

כמי שאחראי על הנושא הזה כאן, חשבתי שאני חייב

להזים את כל הסיפורים האלה.

הת/68. תכנון איזורי כולל, מטה בנימין: - תכנית אב

השר י. נאמן:

הזמנו לכאן את ראש המועצה האיזורית מטה בנימין

ונציגות שלה. אני מבקש את סליחת ראש המועצה, שהדיון יהיה קצר ואבקש בתמציתיות לומר לנו מה יש בספר הזה, שמובא היום לאישורנו. זהו התכנון האיזורי הכולל של מטה בנימין.

מר פ. ולרשטיין:

דובכס הייתם שותפים לצוות ההיגוי של תכנון

איזורי, כולל מטה בנימין. יו"ר הצוות היה חיים צבן.

מר מ. דובלס:

מטעם מי חיים צבן? צריך לציין, שדי"ר חיים צבן

ייצג את החטיבה להתישבות בצוות ההיגוי.

מר פ. ולרשטיין:

הוא ייצג עם מנהלי החבלים, עם המתכננים, עם

המנהל לבניה כפרית, עם משרד החינוך וכו'. למעשה מוגשת לכם, בניגוד לתדמית

שיש, תכנית מסודרת על כל ההתישבות העתידית ביו"ש, עם איתורי קרקע, עד שנת

2010. אם יוצאים מתוך הנחה, שעד אז יגיעו לסדר גודל של 600 אלף תושבים ביו"ש,

הרי ש-190 אלף יהודים אמורים להתפרס באיזור הנראה על המפה, בסידור ישובים

עירוניים, תושבות, ישובים קהילתיים, כפרים קהילתיים וישובים חקלאיים.

בתכנית הזאת היו לנו מגבלות של בעיות קרקע. אנו

גם התייחסנו להתפתחות האוכלוסיה הערבית הקיימת והעתידית באיזור.

(מראה על המפה) - הכתמים הכתומים הם הישובים

הקיימים היום. הכתמים הצהובים הם ישובים המבוקשים להתישבות על ידינו, באיתורי

קרקע על אדמות מדינה. הכתמים הכחולים הם מקומות, בעלי חשיבות התישבותית, אך

בשלב זה לא נמצא להם קרקע.

בקשתנו לפניכם היא לדון בנושא זה בתכנית מסודרת

ומוגדות, עם התיחסות לפיתוח תשתיות, כבישים, זיקה לגוש דן או לירושלים. היינו

מבקשים, לאחר עיון, לאמץ את כל התכנית, אך בשלב זה, אנו מבקשים לאמץ חלקים

ממנה בשלבים. בניגוד לתדמית של התישבות לכאורה פרועה ולא מסודרת, הרי לפניכם

תכנית מאד מאורגנת ומאד מסודרת, שאני מוכרח להגיד, שגם המתנגדים לה אידיאולוגית, נאלצו להסכים, שמבחינה מקצועית, תכנית זו מעולה. כך התבטא פרופי ויץ.

השר י. נאמן:

תודה לראש המועצה. גם אני השתתפתי אישית ביום אחד של דיון בתכנית זו והיא באמת מאד מרשימה. אני מציע, שנאשר את התכנית.

מר נ. זווילי:

אני מבקש לבדוק את התכנית, לפני שאצביע בעדה.

השר י. נאמן:

בכל זאת, אני מביא להצבעה את התכנית.

גבי פ. אלבק:

אני חושבת, שממילא התכנית לא צריכה הצבעה והחלטה של הועדה הזאת. כל מה שצריך לומר הוא, שהועדה מקדמת בבוכה את התכנית.

השר י. נאמן:

התכנית קיבלה גושפנקא של ועדת התכנון העליונה.

גבי פ. אלבק:

לא סופית. תכנית זו היא, בחלקה, שאיפות. זה מוגש כתכנית, שרוצים לקבל את ברכת המוסדות לשאוף לה. לכן, צריך לומר, שהועדה מקדמת בבוכה את התכנית.

השר י. נאמן:

הועדה מקבלת בברכה את התכנית ורושמת אותה

לפניה.

מר מ. דויבלס:

על התכנית עבדו מיטב בעלי המקצוע בארץ והעבודה

היא יוצאת מן הכלל.

אני מקבל את הצעת גבי אלבק. אני רק מציע

להוסיף, שהועדה מביכת את הצוות המעולה, שעשה את העבודה ורושמת לפניה תכנית זו.

אלימ ד. סתו:

אני רוצה להעיר משהו ואציע גם להיות בתחום

המעשיות של ההחלטה. התכנית הזו, בכל מקרה, לא יכולה להיות תכנית סטטוטורית.

השר י. נאמן:

זו תכנית פיתוח.

אלימ ד. סתו:

זו תכנית אב לפיתוח. לכן מלבד לקדם בברכה, אני

חושב, שהגושפנקא שהועדה הזאת צריכה לייחס לתכנית זו היא בניסוח פחות או יותר

כזה: מקדמים בברכה ורואים בה תכנית אב, שמכילה את הקווים המנחים לקבלת החלטות,

בדבר הקמת ישובים ופיתוח של חבל בנימין. ברגע שמנסחים בצורה כזאת, אנו נותנים

לכך גושפנקא לאיזה שהוא ניין, כבסיס שעל פיו, בהמשך, מקבלים את יתר ההחלטות.

גבי פ. אלבק:

אני פוחדת שזה מחייב מדי. יש פה הרבה דברים,

שבוודאי גם למגישי התכנית, שהם שאיפות, כשחלק ניכר לא ניתן לביצוע.

מר מ. דרובלס:

אני בעד הצעת פליאה. איננו יכולים להכנס

לתוכן.

השר י. נאמן:

בסדר, נסתפק בזה.

הת/69. הקמת ישובים חדשים: א. סלעים; ב. ענר; ג. נאווה

השר י. נאמן:

אני מבין, שבתוך האיזור מדובר ב-3 הצעות

לישובים: סלעים, נבי-ענר ונזר.

מר נ. זוילי:

אני מציע, שאת הדיון בכל הנקודות הספציפיות

לדחות לאחר הבחירות. אני חושב, שדיון מחייב כרגע הוא לא רציני.

השר י. נאמן:

אינני מקבל גישה זאת, כי כל דבר שבא לכאן בא

לאחר תיאום מוקדם. הממשלות הן רצופות. לא נפסיק את עבודת הועדה ונעשה הפוגה

עד שדברים יקומו מחדש. כל ממשלה יכולה אחר-כך לשנות. אנו מתקדמים לפי סדר

עבודה מסוים ואינני רואה מקום שנעשה הפסקה.

מר מ. דרובלס:

(מראה על המפה) - כובר הוא מאחז צבאי. המיקום

שאנו מציעים הוא נ.צ. 1635/1534, הנמצא כ-4 ק"מ מדרום-מזרח לחלמיש וכ-5.5 ק"מ

מצפון לדולב. היעוד הוא ישוב קהילתי. האוכלוסיה מתוכננת לכ-250 משפחות. התעסוקה - תעשיות עתירות ידע ועבודות חוץ. הישוב ישתייך למועצה איזורית מטה בנימין ויקבל ממנה שירותים מוניציפליים.

ענבר היא ליד ואס-כוכר. ה-נ.צ. 1620/1512.

גובה - 580 מטר, 6 ק"מ דרומה לחלמיש, 3 ק"מ צפונית-מערבית לדולב. ישוב קהילתי. אוכלוסיה מתוכננת כ-300 משפחות, כאשר בשלב אי תהיינה 30 יחידות. התעסוקה - תעשייה ושירותים בישוב ובאיזור. ישתייך למועצה איזורית מטה בנימין.

סלעים - נ.צ. 1660/1576. גובה - 697 מטר,

כ-1.5 ק"מ צפונית-מערבית לעטרת, 3-4 ק"מ מזרחית לחלמיש. היעוד - שכונה בי לעטרת. ישוב קהילתי, שיהיה מבוסס על תעשייה ושירותים באיזור. ישתייך למועצה איזורית מטה בנימין.

השר י. נאמן:

האם יש הערות לענין זה?

מר נ. זווילי:

אני מחזיק לפני חוות דעת מקצועית של אנשי המחלקה, לגבי 3 ישובים אלה. לפי חוות דעת זו, שני ישובים מתוך השלושה לא עברו שום בדיקות יסודיות, שעל פיהן אפשר להחליט על הקמתם. לגבי ישוב ענר כתוב במפורש: "מקום קשה מאד - טרם נבדק ביסודיות על ידינו". לגבי סלעים כתוב: "ישוב שהוצע בתכנית האיזורית - לא נערכה כל בדיקה על ידינו". לגבי כוכר, אני חושב, שכאשר הולכים לקבל החלטה על הקמת ישוב וכשיש חוות דעת מקצועית כזאת, הרי לקבל החלטה, על סמך נתונים כאלה, אני חושב שזה לא רציני ואני מציע לא לאשר ישובים אלה.

מר מ. דרובלס:

אני רוצה להתחיל מסוף דבריו של זווילי, שזה לא רציני. אין ישובים לא רציניים. כל הישובים המוקמים הם רציניים וציוניים. לכן, הייתי מציע לבחור במלים אחרות מאשר ישובים לא רציניים.

מר נ. זווילי:

אמיתי שהתכנית לא רצינית, לא הישובים.

מר מ. דרובלס:

גם לזה אינני מסכים, אך זה יכול להתקבל בצורה קצת אחרת. היות ויש עכשו אופנה, שמסיתים מתישבים נגד מתישבים, על דעת כל מיני פוליטיקאים, אני חייב לומר, שכל היהודים העולים על הקרקע, לפי החלטות ממשלת ישראל, ברוכים הם וחלוצים טובים הם. אם נצא מתוך הנחה כזאת, אז לא נתבטא בביטויים של ישובים לא רציניים ומתישבים לא טובים.

שנית, לגבי ההערה שהמקומות הם קשים - אני מקבל זאת ועמיתי צודק. אם המקומות לא היו קשים, לא היינו מציעים להקים שם ישובים.

באשר להערה, שמבחינה מקצועית דבר זה לא נבדק, עלי לומר, שהדבר נבדק ויבדק ונקים שם ישובים, כפי שהוקמו למעלה מ-100 ישובים ביהודה ושומרון.

אדוני היו"ר, אני מציע לאשר את שלושת הישובים שהוצגו כאן, בכפוף להנחיות והחלטות הועדה, שנתקבלו עד כה.

גבי פ. אלבק:

שלושת הישובים האלה הם במקומות שהוכרזו אדמת מדינה ואנו לא רואים בעיה משפטית. אלה מקומות, שהיבה זמן הועדה הזאת מחפשת שם קרקע להכניס ישוב. סלעים הוא בדורך בין עטרת לנוה צוף. זה שטח קל לבניה, ישר ושטוח, עיי הכביש הראשי. בענו הגישה קשה. כוכר - בבניה כבר כיום. ישובים אלה הם במסגרת המיקום, שהועדה הזאת רצתה, בהזדמנויות קודמות, שיוקמו שם ישובים.

השר י. נאמן:

אני מציע שנאשר ישובים אלה.

מר נ. זווילי:

אני מבקש להצביע.

השר י. נאמן:

מי בעד ישובים אלה? שר האוצר העביר לי סמכות

להצביע גם בשמו.

מר נ. זווילי:

אני יכול להביא 4 שמות נגד.

השר י. נאמן:

השאלה אם יש אסמכתא לזה.

גבי פ. אלבק:

הם צריכים להסמין את המזכיר להצביע בשמם.

מר א. לישנסקי:

התקנון לעבודת הממשלה, שחל גם על עבודת הועדה

המשותפת אומר: "ישר הנמצא בישראל, שנעדר מישיבת הועדה בשעת ההצבעה בהצעה פלונית, רשאי להצביע על ההצעה במסירת הודעה מראש על הצבעתו למזכיר הועדה".

מר נ. זווילי:

אני מצביע נגד.

הת/70. אבני חפץ:- שכונה עירונית מזרחית לטול-כרם

השר י. נאמן:

הסעיף הבא - אבני חפץ.

מר א. שבות:

מדובר על ישוב ביוזמה פרטית, הנמצא 5 ק"מ מזרחית לטול-כרם, באיזור שאין בו כלל ישוב, 3 ק"מ דרומית לכביש טול-כרם-שכם. זהו ישוב עירוני, שהאוכלוסיה בתכנון סופי תהיה כאלף משפחות. יש כאן שילוב של 1,300 דונם אדמות מדינה, מהם 500 דונם עברו את כל השלבים והם אדמות מדינה. היתר עדיין בתהליך בדיקה. בשכנות לאדמות מדינה ישנם שטחים בוכישה פרטית בשלבים שונים של הקרן לגאולת קרקע.

מדובר על גוש ישובים: עינב, שבי-שומרון,

אבני-חפץ וחומש, כשהתעסוקה באיזור תהיה שירותים ותעשייה וגם תעסוקה בגוש נתניה, משם גם אמונה לבוא האוכלוסיה למקום. יש כבר מתעניינים רבים מנתניה, המוכנים לעבור לאיזור.

הישוב ישתייך למועצה האיזורית שומרון. אולי

לטווח ורחוק, הוא יהיה ישוב עצמאי מבחינה מוניציפלית.

מוצע לתת ליזם את השטח של אדמות מדינה לתכנון

ופיתוח.

השר י. נאמן:

האם יש הערות? אני רוצה להזכיר לחברי הועדה,

שבישיבות הועדה המכינה דנו הרבה בישוב זה. היו שם בעיות של אדמות, שנמכרו

לכמה קבוצות יהודיות.

גבי פ. אלבק:

לא, הבעיה היתה שיש הרבה יורשים.

השר י. נאמן:

אך לבסוף הבעיות הסתדרו.

מר י. מרגלית:

אני מבקש להעיר לפרוטוקול, שההתייחסות לישוב

תהיה כנהוג לגבי ישובים שמוקמים ביוזמה פרטית ועקרונות הסיוע והתשתיות יהיו

כנהוג לגבי הישובים שאושרו לאחרונה.

גבי פ. אלבק:

אינני יודעת מה זה ישובים שאושרו לאחרונה.

מר י. מרגלית:

ישובים פרטיים, שאושרו לאחרונה ע"י הועדה.

גבי פ. אלבק:

אם הכוונה כמו אלה, שהם 5 דקות מירושלים, או 5 דקות מכפר סבא, אז אני חושבת שיש כאן שוני, כי זה בכ"ז שעה מתל-אביב, שעתיים מירושלים וגם מנתניה זה 20 דקות, אם לא יותר. אז מבחינת השיקולים של הסיוע הממלכתי, זה לא דומה למה שהוקם ע"י תל-אביב וירושלים.

השר י. נאמן:

האם הוא נמצא בסיווג מסוים אחר?

מר א. שבות:

באיזור הזה, שבי-שומרון ועינב נמצאים עדיין בסיווג גבוה. תחילת הדברים של יוסי, שהסיוע יהיה בהתאם למיקום ובהתאם למקובל, זה נכון. צריך לבדוק בדיוק. כרגע, למעשה, זו פריצת דרך לישוב החדש.

השר י. נאמן:

אנו מאשרים את הישוב ומשאירים לבדיקה נוספת של משרד הבינוי. שמענו מכמה חברים בוועדה, שלא צריך להסתכל על זה רק גיאוגרפית, מבחינת מרחק מהים, אלא מבחינת קשיים תחבורתיים וכו', כי ישובים אחרים, שהם באותה קבוצה, הם ישובים שבסוג הגבוה יותר. משרד הבינוי יעסוק בזה.

מר נ. זוויילי:

אני מצטער, שבישיבה הראשונה אני צריך להתנגד להצעות היו"ר. אך אני מבקש לרשום בפרוטוקול, שאני מתנגד להקמת הישוב.

השר י. נאמן:

רק כדרך אגב, אני יכול לומר לך, שבמקרים כאלה, ישובים מסוג זה, רענן דוקא שייך אותם לתכנית אלון והצביע בעד. הישוב האחרון שזכור לי הוא צופים ורענן הסביר, שאפשר לצרף אותו למדינת ישראל, בלי להוסיף ערבים.

אנו מאשרים ורושמים את ההתנגדות.

הת/72. כפר דייגים - ומת הגולןמר מ. דרובלס:

אני מתכבד להציע להקים כפר דייגים במת הגולן. הנ.צ. - 2092/2600, נמצא בסמוך לדרך שבין צפון מזרח הכנרת וקצרין. היעוד - ישוב קהילתי. אוכלוסיה - בשלב פיתוח מלא יהיו בשוב כ-200 יחידות משפחתיות. התעסוקה - דיג בכנות, בהסתמך על מעגן הדיג הקיים בטבריה ואפשרות להשתלבות בפרויקטים תיירותיים ותעשייתיים איזוריים. מערכת איזורית - הישוב ישתייך למועצה איזורית גולן ובמסגרת זו יקבל את השירותים הציבוריים והמוניציפליים.

אני רוצה להוסיף, שמיד לאחר מלחמת ששת הימים, התארגנה קבוצת דייגים, הדגה בכנות הרבה זמן - גם תחת מוצבי הסורים, בפיקוח נפש ואף שילמו בקובנות - והביעה רצונה להקים כפר דייגים בצפון הכנרת. מכל מיני סיבות, לא יכולנו לתכנן זאת. היום איתרנו נקודה ואנו מציעים, שהישוב יבנה בתנאים, כפי שמשורד הבינוי יקבע. אנשים אלה ימשיכו לדוג בכנות, יעברו למקום החדש ובמידה ויהיה ברצונם, נשקול את האפשרות לשלב אותם במסגרת הקיט שיש בצפון הכנות לשובים אחרים.

השר י. נאמן:

בישיבה הקודמת ביקשנו לבדוק אם ניתן "להדביק"

אותם לחדנס או לא.

מר מ. דרובלס:

בדקנו זאת והדבר בלתי אפשרי.

מר י. דקל:

אני מסוּתִי על כך בישיבה האחרונה.

מר מ. דרובלס:

הגרעין של חדנס הוא גרעין של מפוני פיתחת רפיה

ואי אפשר לשלב אותם עם הדייגים. מדובר בקבוצות עם אופי לגמרי אחר ואי אפשר לשלבן.

אינני רואה את נציג משרד הבינוי, אך ידוע לי

שיש מחלוקת בינינו לבין משרד הבינוי בקשר לנקודה זו. למרות זאת, אנו חושבים, שזכותם המלאה של דייגי הכנות להקים ישוב, עם אופי של דייגים, לאחר שסבלו כה הרבה. הגולן פתוח לכל עם ישראל וכל מי שרוצה להשתלב בהתאם לתכנון, תבוא עליו בוכה.

מר בבאי:

כפוף לבדיקת הבעלות, כי הבעלות עוד לא נבדקה.

מר חקלאי:

מלבד הנימוק שהמתישבים סבלו מאד ורוצים לשבת

שם, אילו נימוקים אחרים יש להקמת ישוב בנקודה המוצעת?

מר מ. דרובלס:

קודם כל, ועדה זו החליטה, שבזמם הגולן אנו רוצים להגיע לרובותיים. אנו מתקרים לרובת היהודים הראשונה. אמצעי היצור החקלאיים בזמם הגולן מחולקים ומוגבלים. הישובים שאנו מקימים בזמם הגולן מבוססים על אמצעי יצור אחרים. קבוצה זו, מבחינת הקיום והפרנסה, עונה על הקריטריונים. האופי המיוחד של אנשים, שימצאו פרנסתם מדיג וקיט, יכול לתת תוספת של 200 משפחות לגולן, שהן כ-1,000 נפש וזה יקרב אותנו למטרה, שאליה אנו רוצים להגיע.

אגב, הבניה תיעשה לא עייח הציבור, אלא עייח הפרט. אנו לא מקימים שם כל מוקד. לכן, הצעה זו מבורכת.

מר חקלאי:

יש איזה נסיון בעולם של כפר דייגים, שמרוחק

מהמעגן?

מר מ. דרובלס:

אין נסיון גם בקיבוץ - ואנו מקימים קיבוץ. אין

נסיון במושב - ואנו מקימים מושב. אנו מקימים דברים חדשים ומצליחים והעולם בא ללמוד מאתנו.

השר י. נאמן:

מהו המרחק מהחוף?

מר מ. דרובלס:

כ-4 ק"מ.

השר י. נאמן:

אני מניח, שלדייגי 1984 יש לפחות אופנוע, אם לא

מכונית.

מר י. דקל:

אני חושב, שהקמת ישוב בגולן, במסגרת אכלוס נוסף, עומדת בפני עצמה, בלי שום קשר עם המיקום שלו. לא כל הישובים בגולן צריכים להיות דוקא עיי הקנה של הטנק ובכל הגולן יש מרחבים, שאפשר למקם בהם ישובים, בשלב הנוכחי, עם מינימום תעסוקה בחקלאות, או כמעט ללא חקלאות. לכן, הישוב הזה הוא מחויב המציאות.

דבר שני - תעסוקת האנשים. האנשים שמתארגנים לשבת שם הם מדייגי טבריה. אנו לא מתחייבים - ותהיה גם פרובלמטיקה תכנונית - להקים להם מעגן ליד ביתם. מי שירצה להמשיך לדוג, יצטרך להשתמש בנמל הדיג של טבריה. אך רוב האנשים, או שהם דייגים בדימוס, או שהם רוצים הסבה מקצועית. אנו קוראים לזה כפר דייגים, לא משום שאנו מתכוונים לכך, שכל התושבים שם יהיו דייגים. לפחות, מבחינה קהילתית, חבורה זו בנויה מקבוצה מגובשת של אנשים, ששנים ארוכות חיו יחד על דיג בכנות.

השר י. נאמן:

אם אתם אומרים, שהיתרון הוא, שיש להם פונסה מובטחת, אז הפונסה המובטחת היא דיג.

מר י. דקל:

במידה והם יצטרכו פיתוח, שצמוד לחוף הכנות, חוץ מטבריה, הם ישתלבו בודאי באחד הפיתוחים, שאנו עוסקים בהם לאורך החוף. יש, מה שאנו קוראים, משבצת 11, הנמצאת בין עין-גב ואיזור מגוריהם, שבהחלט יש להם סיכוי להשתלב שם.

השר י. נאמן:

אם הזכותי את ענין המרחק, הרי יש אמצעים

מודרניים - אולי רחפת.

מר י. דקל:

אנו עומדים בקשר עם ממציא אנגלי בקשר לרחפת,

בהחלט באותו הקשר.

השר י. נאמן:

האם יש התנגדות? אם לא, אנו מאשרים.

הת/71. כפר דייגים מצפון לעזה

מר מ. דרובלס:

לגבי כפר דייגים בעזה - אין לנו פרטים על המקום

הזה ולכן היום לא נוכל להציג זאת. אני מבין, שזה היה בועדה המכינה. המקום

המוצע הוא מצפון לעזה, במחנה שאטי. היום יש שם ערבים, שהולכים ומתפשטים בשטח

זה. לחטיבה להתישבות, עד כה, מכל מיני סיבות, לא היה זמן לבדוק את הנושא הזה,

כך שאין לנו פרטים ואינני יכול להציג זאת.

השר י. נאמן:

נדחה זאת לישיבה אחרת.

מר מ. דרובלס:

אנו נבדוק ונבוא בדברים עם כל הגורמים, על מנת

שנוכל לספק אינפומציה לועדה זו בישיבה הבאה.

גבי פ. אלבק:

האיתור הוא מאד פרובלמטי. זה כמעט ליד שכונת המגורים של עזה. מדובר בשטח קטן, שמשלושת צדדיו כבר בנו. באמצע השטח יש שכונת מגורים עם מסגד מפואר. זה על גבול השטח העירוני של עזה וכמה מאות מטרים משכונת מגורים גדולה, חדשה ומודרנית, של עזה. צריך לשקול זאת בהתאם. כשמדברים על מחנה פליטים שאטי, זה לא כמו שאנו מדברים על מחנות פליטים ביו"ש. צריך למצוא גרעין, שמסוגל לחיות אתם בשלום.

השר י. נאמן:

אנו דוחים זאת לישיבה אחרת, כשהצעה תהיה מוכנה

כדבעי.

הת/74. חיספין ונוה דקלים:- ייעוד הישובים

השר י. נאמן:

לפני כמה זמן אישרנו עקרונית את הישוב, שקראנו לו סינדיאנה או קדומים ג', המיועד לחסידי ויז'ניץ. כתבנו, שאנו מאשרים עקרונית. מבחינה טכנית, אנו צריכים לתת לו אישור, כי אז סייגנו זאת.

דבר שני, היתה אלי פניה ממשדד ראש הממשלה לגבי חיספין ונוה דקלים לשינוי סטטוס. היה ערעור לגבי מה שועדה זו החליטה, בקשר למעמדם של חיספין ונוה דקלים. לנו נראה, שאין טעם לשנות וכדאי להשאיר את המצב כמות שהוא. האם יש חברים בוועדה, החושבים אחרת?

מר מ. דרובלס:

גם חיספין וגם נוה דקלים מתוכננים כמוכזים איזוריים ובתור שכאלה הם צריכים להיות ישובים, שיספקו את השירותים הן באיזור קטיף והן בגולן. אנו מתייחסים למרכז איזורי כישוב קהילתי פתוח ואיננו רוצים לקשור את האוכלוסיה כמו בכפר קהילתי, או במושב עובדים. האוכלוסיה כאן צריכה להיות יותר פתוחה ויותר ניידת, כי אנו צריכים בעלי מקצוע.

יחד עם זאת, איננו מעוניינים במוכזים דוממים, אלא במוכזים מאוכלסים. מרכז מאוכלס, כמו בחיספין וכמו בנוה דקלים, עד שאנו לא מגיעים למספר מסוים של אוכלוסיה, אנו מעוניינים ליצור שתהיה גם תעסוקה במקום ולא רק משירותים שישנם.

לכן, למרות שהוחלט, שנוה דקלים יהיה מרכז איזורי ומאוחד יותר, הועדה קיבלה החלטה, שהוא יהיה ישוב קהילתי, הקמנו בנוה דקלים מבני תעשיה. מדוע? כי משרד הבינוי אינו בונה מבני תעשיה והיות ואנו מעוניינים באוכלוסיה, שלא תהיה דוממת, הקמנו מבני תעשיה, כדי שמספר מסוים של משפחות יוכלו להתקיים במקום ואז נוכל להשיג ביתר קלות את המטרה, שזה יהיה מרכז איזורי.

כנ"ל לגבי חיספין. בחיספין ישנה ישיבה המתפקדת לתפארת. גם שם אנו מוכנים לעזור ולפתח תעסוקה, במידה שיוגשו לנו הצעות קונקרטיות, אך לא בהתאם לכללים כמו לכפרים קהילתיים.

אני מציע, שהועדה תדווש לפניה, שגם נוה דקלים וגם חיספין הם מוכזים איזוריים עם אופי של ישובים קהילתיים פתוחים. החטיבה להתישבות מודיעה, שלשני המקומות גם יחד, היא תתייחס לגופו של ענין, בקשר לפיתוח אמצעי יצור במקום.

הת/73. בקשה להתישבות של שומרי היערות בצפון

השר י. נאמן:

יש לי עוד דבר קטן, שאני מבקש ממנהל מקרקעי ישראל לבדוק אותו. היתה פניה אלינו ואעביר לך את הפניה לגבי איזו משבצת, מצפון לבקעת בית נטופה, שיערנים ואחרים היו רוצים לקבל אפשרות להתישב שם. יש לי את איתור המקום, שהוא יכול להיושם, אך בינתיים זו בקשה לבדוק את הענין, כי הם אינם רוצים כל אמצעים.

גבי פ. אלבק:

אני מבקשת להזכיר, שבגליל צריך לבדוק גם עם פוקליטות מחוז חיפה.

השר י. נאמן:

אם זה יעבור בסדר, אנו ממליצים.

הת/75. סיכום עבודתה של הועדה להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית

העולמית

השר י. נאמן:

אנו מגיעים לסיכום. אני מבקש לומר לחברי הועדה, ששיביה זו היא האחרונה בקדנציה של ממשלה זו.

מר א. בראון:

למה?

גבי פ. אלבק:

עד שתהיה ממשלה חדשה, ממשלה זו ממשיכה.

מר א. בראון:

ועדה זו ממשיכה, עד שמקימים ממשלה חדשה.

השר י. נאמן:

אני רוצה לסכם תקופה. עשינו חשבון, שבתקופה זו החליטה הועדה על הקמת 86 ישובים, עם חלוקה מאד רב-גונית, הכוללת: 4 בגולן, 5 בגליל, 19 בשומרון, 12 בבנימין, 8 בבקעת הירדן, 14 ביהודה, 11 בהר חברון, 4 בחבל עזה ועוד 5 בנגב. אני חושב, שזו חלוקה יפה של הגיאוגרפיה של ארץ-ישראל, עם עדיפויות מובנות, למעשה מילוי של לב הארץ.

בתקופה שאני הייתי ממלא מקום יו"ר ועדה זו, זכיתי לכך, ש-76 החלטות מתוך ה-86 נתקבלו. אני שמח, שחלק ניכר מזה בוצע ואני מקווה, שמה שלא הסתיים ימשיך ויבנה בתקופה נוספת.

מר מ. דרובלס:

ברצוני לסכם פדק. ההתישבות בארץ-ישראל תימשך, אך בפדק זה, אני כותב מכתב ליו"ר הועדה, שאותו אני רוצה להקדיא:

"לדגל הישיבה האחרונה של הועדה הבין-מוסדית להתישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית, אני מתכבד לצרף בזה דו"ח על ביצוע החלטות הועדה להתישבות, הנוגעות לישובים שבטיפול החטיבה להתישבות בהסתדרות הציונית ב-3 שנות כהונתה של ממשלת ישראל הנוכחית.

מהדוייח עולה, כי בתקופה הנדונה התקבלו 65 החלטות להקמת ישובים שבטיפול החטיבה להתישבות. מתוכם, 36 ישובים הוקמו ואוכלסו, 19 ישובים מצויים בשלבי הקמה שונים ו-10 ישובים מצויים עדיין בתכנון מחמת מגבלות תקציביות.

בהזדמנות זו, אני מצרף בזה את תכנית האב להתישבות ביהודה ושומרון ואת תכנית ירושלים-רבתי, המציעה לחזק את ירושלים וסביבותיה. אני שמח לציין, כי הודות למאמצים המשותפים של כל הגורמים העוסקים בהתישבות, הצלחנו עד כה להגשים את התכניות בקצב משביע רצון, אם כי נותרה עדיין מלאכה רבה לפנינו.

אני מאחל לכולנו, שנמשיך בתנופת ההתישבות, שהתבטאה בתקופת הכהונה הנוכחית של הועדה ואף נגביר אותה בתקופת הכהונה הבאה."

אני איש ציבור לא מאתמול ולא משלשום ואני חייב לציין, שאני קצת מתרגש, שאנו יכולים לבוא ולסכם תקופה של 3 שנים של עשייה ברוכה. עלינו למקומות שוממים, הבאנו לשם חיים, ילדים יהודים משחקים וצוחקים ואורות דולקים. כל זה מרחיב את הלב, מעבר לכל הויכוחים הפוליטיים שישנם. אנו וואים, שארץ-ישראל נבנית ומקבלת צורה אחרת. גאה אני על מפעל זה. אי אפשר היה להקים מפעל זה לולא היה לחטיבה להתישבות ולמחלקה צוות כזה מעולה, שאנו יכולים להיות גאים בו. צוות זה יכול להזיז הרים ולשנות מבראשית.

יבואו על הברכה כל העושים במלאכה. אנו נמשיך

לבצע את החלטות ממשלות ישראל, שיטילו על ההסתדרות הציונית לבנות את הארץ.

אדוני היו"ר, אני מאחל לכולנו, שנמשיך גם

בקדנציה הבאה, לשבת ליד שולחן זה ולקבל החלטות. תנופת התישבות כזאת כמעט ולא

היתה בהיסטוריה הציונית - וזו גאוותנו.

השר י. נאמן:

תודה רבה לך. אכן, המפעל הוא הישג. במשך תקופה של 3 שנים, אין כל ספק, שמפת הארץ התעשרה יפה. אני מקוה, שאכן ההתישבות היהודית תימשך בקצב דומה, או אף ניכר יותר ולמדינת ישראל יהיה תקציב נוחב לענין זה, כדי שההתישבות תזכה לסכומים שהיא ראויה להם.

אני מציין את עבודת כל הגופים העוסקים בהתישבות: משרד הבינוי, החטיבה להתישבות והמחלקה להתישבות, משרד הבטחון, משרד המשפטים, משרד החקלאות ומשרד האוצר. אנו יכולים להסתכל על הפעילות שמאחורינו כהישג.

ה י ש י ב ה נ נ ע ל ת

הת/67.

פרידה מפרופ' ר. ויץ, ראש המחלקה להתיישבות של
ההסתדרות הציונית העולמית, לרגל סיום תפקידו

ממלא מקום יו"ר הועדה להתיישבות אומר דברי הערכה
ופרידה לפרופ' ר. ויץ, ראש המחלקה להתיישבות של
ההסתדרות הציונית העולמית לרגל סיום תפקידו ומקדם
בברכה את מר נ. זוילי אשר ימלא את מקומו של
פרופ' ר. ויץ.

הת/68.

תכנון איזורי כולל, מטה בנימין: - תכנית אב

ראש מועצת מטה בנימין פותח.

בדיון משתתפים: השר י. נאמן; ה"ה מ. דרובלס,
פ. וולרשטין, נ. זוילי, א. אריאל, א. בראון,
ד. סתו, והגב' פ. אלבק.

מ ח ל י ט י ם הועדה להתיישבות מקדמת בברכה את
תכנית האב לתכנון איזורי כולל של מטה בנימין העוסקת
בהתיישבות בחבל ארץ זה עד שנת 2010, ורושמת לפניה
את עיקריה.

הועדה להתיישבות מברכת את צוות התכנון ומודה לו על
העבודה היסודית שעשה - במסגרת הגשת תכנית האב.

(תכנית האב לתכנון איזורי כולל של מטה בנימין -
נמצאת במזכירות הממשלה).

הת/69.

הקמת יישובים חדשים:-

א. סלעים
ב. ע נ ר
ג. נאווה

ראש המחלקה להתיישובות בסוכנות היהודית פותח.

בדיון משתתפים: השר י. נאמן; ה"ה נ. זוילי, מ. דרובלס והגב' פ. אלבק.

מ ח ל י ט י ם (ב- 4 קולות בעד ו- 1 קול נגד):
בהסתמך על מדיניות הממשלה בנושאי ההתיישובות, לאשר כדלקמן הקמתם של היישובים:-

א. סלעים

(1) מיקום היישוב: בנ.צ. 1660/1576
כ- 1-1/2 ק"מ צפונית-מערבית לעטרת ו-
3-4 ק"מ מזרחית לחלמיש.

(2) ייעוד: מיועד לשכונת ב' לעטרת (יישוב קהילתי).

(3) תעסוקה: תעשיה ושירותים ביישוב ובאיזור.

(4) מערכת איזורית: היישוב ישתייך למועצה האיזורית מטה בנימין ובמסגרתה יקבל את השירותים האיזוריים.

ב. ע נ ר

(1) מיקום היישוב: בנ.צ. 1620/1512, 6 ק"מ דרומית לחלמיש ו- 3 ק"מ צפונית-מערבית לדולב.

(2) ייעוד: יישוב קהילתי.

(3) אוכלוסיה: היישוב מתוכנן ל- 300 משפחות. בשלב א' ייבנו במקום 30 יחידות דיור.

(4) תעסוקה: תעשיה ושירותים ביישוב ובאיזור.

(5) מערכת איזורית: היישוב ישתייך למועצה האיזורית מטה בנימין ובמסגרתה יקבל שירותים איזוריים.

ג. נאווה (כובר)

(1) מיקום היישוב: בנ.צ. 1635/1534, כ- 4 ק"מ מדרום-מזרח לחלמיש ו- 5-1/2 ק"מ מצפון לדולב.

(2) ייעוד: יישוב קהילתי.

(3) אוכלוסיה: היישוב מתוכנן ל- 250 יחידות דיור. בשלב ראשון יוקם במקום מוקד של 25 יחידות.

(4) תעסוקה: תעשיות עתירות ידע ביישוב ובאיזור, ועבודות חוץ.

(5) מערכת איזורית: היישוב ישתיך למועצה האיזורית מטה בנימין ויקבל ממנה שירותים ציבוריים ומוניציפליים.

הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית רושמת לפנייה את הודעתה של מנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה כי שלשת היישובים הנ"ל הם במקומות שהוכרזו אדמת מדינה.

אבני חפץ: - שכונה עירונית מזרחית לטול-כרם

הת/70.

נציג משרד המדע והפיתוח פותח.

בדיון משתתפים: השר י. נאמן; ה"ה י. מרגלית, א. שכות, א. בראון, נ. זוילי והגב' פ. אלבק.

מ ח ל י ט י ם בהסתמך על מדיניות הממשלה בנושאי ההתיישבות, לאשר כדלקמן הקמתה של אבני חפץ, שכונה עירונית:-

א. מיקום: השכונה תוקם בנ.צ. 1575/1880, כ- 5 ק"מ מזרחית לטול-כרם.

ב. אוכלוסיה: בתכנון, מיועדת השכונה ל- 1,000 משפחות.

ג. השטח: כ- 1,300 דונם אדמות מדינה, מהם 500 דונם ללא כל ערערים וכ- 400 דונם רכישות פרטיות בשלבים שונים.

ד. תעסוקה: תעשיה ושירותים ביישוב ובסביבה.

ה. מערכת איזורית: היישוב ישתייך למועצה האיזורית שומרון וישתלב בגוש עינב - שבי שומרון.

ו. (1) היזם והמקום: הקרן לגאולת קרקע - תכנון ופיתוח יישובים בע"מ;

(2) השטח יוקצה לקרן בחוזה על-ידי הממונה על הרכוש הממשלתי, לתכנון ופיתוח - ללא תשלום. חוזה החכירה ייחתם עם המשתכנים שיופנו על-ידי הקרן - התשלום יהיה 5% שייחשבו כ- 80% כמקובל.

ז. משרד הבינוי והשיכון יבדוק פעם נוספת את ענין הסיוע והתשתיות - ליישוב.

ראש החטיבה להתיישבות מודיע כי הוא מתנגד להחלטה הנ"ל.

כפר דייגים מצפון לעזה

הח/71.

ראש המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית פותח.

המשך הדיון נדחה.

כפר דייגים - רמת-הגולן

ראש המחלקה להתיישבות בסוכנות היהודית פותח.

בדיון משתתפים: השר י. נאמן; ה"ה מ. דרובלס, א. בבאי, ר. חקלאי, י. דקל והגב' פ. אלבק.

מ ח ל י ט י ם בהסתמך על מדיניות הממשלה בנושאי ההתיישבות, לאשר כדלקמן הקמתו של כפר דייגים:-

א. מיקום: בנ.צ. 2092/2600, נמצא בסמוך לדרך שבין צפון-מזרח הכנרת וקצרין.

ב. ייעוד: יישוב קהילתי.

ג. אוכלוסיה: בשלב פיתוח מלא יהיו ביישוב 200 יחידות משפחתיות.

ד. תעסוקה: דייג בכנרת - בהסתמך על מעגן הדייג הקיים בטבריה, ואפשרות להשתלב בפרוייקטים תיירותיים ותעשייתיים איזוריים.

ה. מערכת איזורית: היישוב ישתייך למועצה האיזורית גולן ויקבל במסגרתה את השירותים הציבוריים והמוניציפליים.

בקשה להתיישבות של שומרי היערות בצפון

ממלא-מקום יו"ר הועדה להתיישבות פותח.

מ ח ל י ט י ם להטיל על מינהל מקרקעי ישראל לבדוק יחד עם פרקליטות מחוז חיפה, את בקשתו של סגל שומרי היערות באיזור שמצפון לבקעת בית נטופה:- לקבל משבצת קרקע ב- נ.צ.מ. 7147/6353, לשם התיישבות פרטית. תוצאות הבדיקה יובאו בהקדם בפני הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה ולהסתדרות הציונית העולמית.

המשך הדיון נדחה.

חיספין ובוה דקלים: - ייעוד היישובים

הת/74.

ראש המחלקה להתיישבות פותח.

מ ח ל י ט י ם בהמשך להחלטה מס. 824 של הממשלה
מיום כ"ט בתמוז התש"ל (2.8.70) והחלטה מס. הת/18 של
הועדה להתיישבות, מיום כ"ז בשבט התשמ"ד (31.1.84): -
הועדה להתיישבות רושמת לפניה את הודעתו של ראש
המחלקה להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית כי
נוה-דקלים וחיספין הם מרכזים איזוריים בעלי אופי של
יישובים קהילתיים פתוחים וכי החטיבה להתיישבות
תתייחס אליהם, לגופו של ענין - בכל הנוגע לפיתוח
אמצעי ייצור.

סיכום עבודתה של הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית

הת/75.

ממלא-מקום יו"ר הועדה להתיישבות וראש המחלקה
להתיישבות של ההסתדרות הציונית העולמית מסכמים את
עבודתה של הועדה להתיישבות המשותפת לממשלה
ולהסתדרות הציונית העולמית.

(פרטי הסיכומים רשומים בפרוטוקול המילולי של ישיבת
הועדה להתיישבות).

ה י ש י ב ה נ ב ע ל ת